

מלי דה-קאלו - ערה בלילה

בתערוכה **ערה בלילה** שבעה ציורים עשויים שמן ואקריליק על נייר כותנה ושתי עבודות וידיאו: ***'פינקלקראוט'** (2005-6, 6:06 דק') ו'**ערה בלילה'** (2007, 9:05 דק'). הציורים נעשו כולם ב-2009. כל העבודות בתערוכה עושות שימוש בתצלומים משפחתיים.

בתערוכה ישנה תחושה חזקה של ציפה. בציורים צפים כל הדימויים ועולים בקו שחור נזל, או בכתם, יוצרים עולם אמורפי הנמשה מתוך האפור המונכרומי. החלק האחורי מדמם ושולח אזכורים. מן הרקע עולות דמויות והן מסוימות יותר, גם אם מטושטשות ורחוקות, כמו קפסולות של עבר צף ונוכח, הבהובים של עבר והווה הנמהלים יחד לרבדים של זיכרון ותודעה משפחית.

מלי דה-קאלו בדמות האמן, או בדמות האם - נוכחת בכניסה לתערוכה ובסיומה החשוך. היא מופיעה מיד בכניסה, מאחורי דמות המתבגרת, כשבידה מצלמה.

בעבודת הוידאו 'פינקלקראוט' נוכחת דה-קאלו כאם. בעבודת הוידאו 'ערה בלילה' היא נוכחת בשם העבודה ובתנודות המועצמות של הילדים בשנתם, מעצם העובדה שהמצלמה מחוברת לחזה שלה ומכילה את נשימותיה ותזוזותיה.

קולות השינה מהדהדים בתערוכה כולה, כאילו חלל הגלריה כולו הוא כור של התהוות. הלא מודע הזה, הלא נשלט ששייך לחושך ולשינה, מחלחל אל הכל.

והחור השחור של המצלמה מהפך ובורא את הכל מחדש, דרך האמנות.

ב'פינקלקראוט' מחדירה דה-קאלו את המציאות האובייקטיבית אל תוך האינטימיות הביתית, באופן בוטה, אך זו פעם יחידה בתערוכה. לבד ממקרה זה אין אזכורים לעולם. יש מרחב שמתוכו מתהוות הדמויות בתהליך הציור, בתהליך הגדילה. הכל נאסף מתוך המרחב הצף-מדמם ותמיד נהיה לראש עם פלג גוף עליון. הגפיים התחתונות חסרות בתערוכה כולה. גם לישינים יש ראש גלוי וגופם אינו מופיע. רק ב'פינקלקראוט', שבו מתקיים ייצוג קוהרנטי של ה'מציאות', מופיעות הדמויות בשלמות. בציורים הכל נהיה בניזילה, הדמויות לא השלימו את היווצרותן, או שהן הולכות ונמסות מתוך דימום, או אולי דמעות.

בשלושה ציורים מופיעה דמות של מתבגר. המתבגר מבקש את זהותו, הוא מופיע כיחיד בחזית העבודה. דמות נוספת נוכחת-מופיעה כמלווה מאחור. רק בעבודה אחת (מול הכניסה) מופיעה דמות ילדית כשהיא חשופה, ידיה ריקות והיא מביטה נכחה אל העולם, במבט גלוי, מתריס, אמיץ, נושאת את זהותה שלה מולו. בעבודה האדומה מתבוננת הדמות בריכוז ברור אל המוח, שהיא נושאת בידיה. בעבודה אחרת, (בכניסה) הדמות נושאת בחיקה משהו שנראה אולי שוב כמוח ומגוננת עליו. האם זו הצהרה על קדימות הזהות כמוח, כראש, כהיות בעל תודעה ומודעות עצמית? המצלמה שבידי האם מחזקת את ההצעה הזו.

המבט השואל-תמיד נוכח בעבודות והסיטואציה מטרידה ואינה מתבהרת עד הסוף. כך, הגבר הנושא את הנער בזרועותיו, כשמבטו מופנה ממנו הצידה; או הילדה שמביטה קדימה, אבל מימינה מבצבצת דמות נוספת ותובעת גם היא את קיומה. למרות חלקיות הדמויות שבציורים הקונפליקט כבר קיים אצלן והוא מפותח ומודגש.

שלושה ציורים בתערוכה הם אזכורים ל"פייטה" ונראית בהן דמות הנושאת בזרועותיה דמות אחרת. בגלל הנזילות הרושם הוא שהאוחז משה את הדמות ונתן לה את הגדרתה, או שזו מקבלת את עצמה בעצם אקט היצירה. סיטואציית הקורבן עולה גם היא כמצב ראשוני. כך גם בציור האדום, בו נראה שהדמות והמוח - כמנחה שהיא נושאת - נהיו באקט אחד.

בעבודת הווידיאו 'פינקלקראוט' מקריאה האם לבתה הקטנה כתבה מן העיתון על המהומות האתניות המתרחשות בפריז (2005), באופן שבו קוראים סיפור ילדים. בתה משחקת אגב כך במטרייה אדומה. ברור שהבת אינה מבינה דבר, אך באורח מוזר, קיים שם קשר של הקשבה וסקרנות. אומרת האם-האמנית: "בשבילי ההקראה הינה אקט הישרדותי. אני מקריאה לה מה שאני בעצם רוצה לקרוא בעצמי, מה שמאפשר לי מצב של שפיות בתפקיד האם".

עבודת הווידיאו 'ערה בלילה' בנויה משלושה 'פריימים', שבכל אחד מהם עוקבת האמנית אחרי מי משלושת ילדיה, בשנת הלילה שלו. המצלמה צמודה לחזה ומסגירה את תזוזות גופה שלה וקצב נשימתה. "על אף שקיבלתי את הסכמתם לצילום, מהלך הצילומים נתפש בעיניי ברוטאלי, חודרני, מטשטש את גבולות המותר והאסור בחיי משפחה, בחיי אהבה", אומרת דה-קאלו.

התערוכה **ערה בלילה** עוסקת בטשטוש ובהפרת גבולות במרחב המשפחתי, בטבעה הפולשני של האהבה ובאיזון השביר בין הפרטי למשותף, בין האהבה, החרדה ואהבת היתר. היא מזמנת מבט על קיומו המורכב של הפרט בתוך המרחב המשפחתי, על גבולות האינטימיות, על המתח בין אתוס האמהות לשאיפות אישיות, ועל התפר הדק שבין האמנות לחיים.

התערוכה מארחת את יצירת המחול '**לאוטנג'**, שיצרה **דניאל אגמי**, רקדנית להקת **בת שבע**, לחלל זעיר (1.00/2.00 מ') שבגלריה נחשון. הפעם תועלה העבודה בו זמנית בשני חללים שכאלה, אשר ייבנו במיוחד בגלריה הקיבוץ. '**לאוטנג'** מיועדת לצופה יחיד, שייכנס לחלל הקטן עם רקדן אחד. הרקדנים, רקדני **בת שבע**, יתחלפו ביניהם וכך גם הצופים, לאורך המופע הנמשך שעתיים. העבודה יוצרת חוויה של אינטימיות לצד זרות ואנונימיות. גבולות העבודה והמרחב הפרטי נתונים לעיצוב של הרקדן והצופה, בכל רגע נתון. אומרת דניאל אגמי על עבודתה: "בחרתי לדחוס מהמכלול האנושי לתבנית של מטר על שניים, מקלט לאינטימיות, לפרנויה ולחופש הבחירה לצאת החוצה". **'לאוטנג'** לצד '**ערה בלילה**' מציעה לצופה סיטואציה דחוסה של אני-אתה, הדומה לזו הקיימת בעבודותיה של מלי דה-קאלו.

יעל קיני

ינואר 2010

באופן בלעדי בתערוכה זו- הגלריה תהיה פתוחה גם בשבתות, בין השעות 11:00-14:00.

היצירה '**לאוטנג'** תוצג בגלריה לצד התערוכה בימים:

שישי 22.1.10 12:00-14:00, שבת 23.1.10 11:00-14:00 שלישי 26.1.10 19:00-21:00

* המאמר שמקריאה דה-קאלו לבתה, עוסק בעמדותיו של הפילוסוף היהודי-צרפתי **אלן פינקלקראוט**, שהואשם בגזענות כלפי האזרחים הצרפתיים ממוצא צפון אפריקאי בזמן המהומות האתניות בפריז בשנת 2005.